

Regeringen
li.remissvar@regeringskansliet.se

Begäran om yttrande över En konkurrenskraftig drönarbransch i Sverige

Er beteckning: LI2024/01634

Sammanfattning

Länsstyrelsen ser positivt på att man förenklar och tydliggör reglerna för drönarflygning, bland annat ramen för myndigheternas arbete. Länsstyrelsen instämmer i behovet att styra upp och reglera all flygverksamhet på ett sådant integrerat sätt att risker för önskad interferens minimeras. Utöver detta bedömer Länsstyrelsen att det krävs ytterligare försiktighetsåtgärder för skydd av naturvärden vid instiftandet av UAS-zoner och U-space-luftrum. Samt att de olika ansvarsområdena för länsstyrelser, regioner och kommuner bör tydliggöras i lagstiftningen.

Naturvårdsfrågor

Länsstyrelsen anser att det finns några ytterligare punkter kring påverkan på naturvärden som bör utvecklas. Det är positivt att Transportstyrelsen lyfter möjligheten till uteslutande UAS-zoner i luftrummen ovanför t ex nationalparker och naturreservat. Danmarks metod (som nämns på sidan 70) är lämplig för att skydda naturvärden inom Natura 2000-områden, det vill säga att man har en buffertzona med uteslutning runt varje sådant område. Länsstyrelsen bedömer att denna modell är lämplig även för Natura 2000-områden i Sverige.

Länsstyrelsen vill informera om att instiftandet av skyddade områden genom 7 kap. miljöbalken, och tidigare naturvårdslagen, inte kunnat ta höjd för påverkan i luftrummet ovanför det skyddade området. Föreskrifter för dessa områden kan därför vara otillräckliga för att skydda värdena om det i framtiden förekommer störningar, både visuella och ljudmässiga, i luftrummet ovan. Detta riskerar att påverka framför allt fåglars häckning men även andra djurgrupper. Det är därför positivt att Transportstyrelsen förespråkar samråd

med Länsstyrelsen inför upprättande av U-space-luftrum. Dessa områden har dock bildats med landbaserade naturvärden i åtanke, och det saknas förutsättningar för att skapa särskilda skyddade områden i luften.

Fåglar har en benägenhet att flytta från plats till plats, och vissa stråk används flitigt av olika arter. Dessa stråk är därför skyddsvärda till samma grad som deras rastlokaler är. Kollisioner i luften är ofta dödligt för fågeln och kan orsaka allvarlig skada på egendom (drönaren och eventuellt vid nedslagsplatsen) Dessa stråk kan ofta korsa hela län vilket gör det svårt att utesluta drönartrafiken helt. Länsstyrelsen bedömer att det är av stor vikt att alla U-space-luftrum samråds med länsstyrelsen och att en av samrådspunkterna är just stråk för flyttfågel men även till exempel jaktområden för rovfågel som ofta inte är skyddade enligt miljöbalken. Här är inte länsstyrelsen allvetande heller utan det är lämpligt om organisationer med större blickfång får möjlighet att yttra sig som remissinstans, särskilt vid instiftande av länsgränsöverskridande U-space-luftrum, till exempel Naturvårdsverket och BirdLife Sverige.

Alla fåglar är skyddade enligt Artskyddsförordningen (2007:845) och en verksamhet som negativt påverkar en population lokalt, regionalt eller nationellt (till exempel ett U-space-luftrum) riskerar att hamna i konflikt med bestämmelserna i artskyddsförordningen.

Beredskapsfrågor

I Länsstyrelsens hantering och beslut av civila skyddsobjekt, finns koppling till drönarflygning inom ramen för Skyddslagen 2010:305. Förutom de militära skyddsobjekten påverkar det även civila skyddsobjekt som är viktiga för Totalförsvaret, såsom elförsörjning, livsmedelsförsörjning inklusive vatten med mera.

Tidsaspekten bör beaktas då det finns en dynamik i upprättandet av skyddsobjekt, både militära och civila. Behov av tillfälliga (dagar), såväl som längre (år), gör att snabb förändring inom ett U-space och utanför kan ske. Detta kräver på sikt en hög grad av systemsamordning som medger snabba uppdateringar av U-space-luftrum. Länsstyrelsen instämmer i behovet av en eller flera samordnade USSP:er.

I rapporten (4.1.13), bör tilläggas att länsstyrelserna ansvarar för beslut om civila skyddsobjekt inom eget län.

Planfrågor

Enligt plan- och bygglagen har Sveriges kommuner inte ansvar för all prövning av hur mark- och vattenområden ska användas. Om prövningen gäller åtgärder med byggnader eller anläggningar som är avsedda för totalförsvaret och som är av hemlig natur ska åtgärderna enligt 9 kap. 15 § i stället föregås av samråd med länsstyrelsen.

Det kan vara värt att notera att transformatorstationer är bygglovspliktiga enligt 6 kap. 1 § plan- och byggförordningen. Om sådan behövs vid laddstation för drönare ska den uppfylla förutsättningarna för bygglov enligt 9 kap. 30-32 a §§. I förordningen anges ingen minsta storlek för när en transformatorstation blir bygglovspliktig.

Det är inte enbart detaljplan som ger en långsiktig säkerhet. Ett beviljat bygglov ger också förutsägbarhet för både verksamheten och omgivningen. Införs bygglovsplikt för vertikalflygplatser i exempelvis 6 kap. 1 § plan- och byggförordningen ges det förutsättningar att pröva åtgärden som annan anläggning än byggnad.

I förslag till ändring i luftfartsförordningen (2010:770) 1 kap. 6 a § tredje stycket 2 står det att Transportstyrelsen ska höra länsstyrelsen innan Transportstyrelsen meddelar föreskrifter eller beslut om U-space-luftrum enligt första stycket 2. Det kan ifrågasättas varför inte regionen ska höras också då de föreslås som sammanhållande part för kommunerna enligt stycke 9.11.1.

Ska det ske samråd med länsstyrelsen om U-space-luftrum bör det vara lagstadgat och angivet när och hur samrådet ska ske och om vad det gäller. Länsstyrelsens roll i ett sådant samråd bör vara tydlig.

Allmänna synpunkter

Det finns flera områden inom Länsstyrelsens arbete där drönare skulle kunna användas mer, bland annat inom fisketillsynen, för att upptäcka, kontrollera och räkna fiskeredskap som står kustnära. Redan idag används drönare för fisketillsyn, men skulle kunna användas i större omfattning om regelverk, utbildning m.m. kring drönanvändning hade varit tydlig och enklare.

Det bör finnas tydliga riktlinjer och vägledningar för att underlätta användningen av drönare. Det bör även innefatta hur spridning och användning av bilder från drönarfotografering får ske.

Drönare kan exempelvis användas för att ta fram gestaltningar inför restaureringar i vattendrag.

Länsstyrelsen kan inte fullt ut fastställa sin roll enligt förslag 10 innan det är klargjort om det är regionerna eller länsstyrelserna som kommer att utses att vara sammanhållande part enligt förslaget i 9.11.1.

Länsstyrelsen befarar att processen att instifta uteslutande UAS-zoner kan bli långdragen vilket kan medföra att skador på naturvärden och andra samhällsvärden kan inträffa innan förbuden kan träda i kraft. Det vore lämpligt att utreda möjligheten för Länsstyrelsen att själva instifta dessa områden. Detta kan också underlätta och effektivisera processen att skapa dessa områden som är viktiga för inte bara naturvärden utan samhället som helhet.

De som medverkat i beslutet

Beslutet har fattats av landshövding Anders Thornberg med naturvårdshandläggare Björn Nilsson som föredragande. I den slutliga handläggningen har även vikarierande länsråd Lovisa Ljungberg, biträdande naturvårdsdirektör Karin Valtinat, beredskapshandläggare Göran Hällnert, länsfiskekonsulent Erika Axelsson och planarkitekt Peter Svelenius deltagit.